

Πληροφοριακή παιδεία στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Η ΒΚΠ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ως Γέφυρα Γνώσης για τα Σχολεία

Το παρόν κείμενο ανακοίνωσης παρουσιάστηκε στο:

31ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – 22-24/10/2025

Ιωάννινα

Βιβλιογραφική αναφορά ανακοίνωσης στα ελληνικά & αγγλικά:

- Βοζανά, Π.; Αλβανούδη, Ν.; Τζορμπατζάκη, Η. (2025). Πληροφοριακή παιδεία στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Η ΒΚΠ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ως Γέφυρα Γνώσης για τα Σχολεία. *31ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*. Ακαδημαϊκή ευημερία, ελευθερία και ακεραιότητα: Από το ΑΒ στο ΑΙ, Ιωάννινα. <https://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/39377>
- Vozana, P.; Alvanoudi, N.; Tzormpatzaki, I. (2025). Information Literacy in Secondary Education: the Library & Information Centre of the University of Macedonia as a bridge of knowledge for schools. *31st Panhellenic Academic Libraries Conference*. Academic Well-being, Freedom, and Integrity: From AB to AI, Ioannina. <https://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/39377>

Περιεχόμενα ηλεκτρονικού αρχείου:

- Πλήρες κείμενο εργασίας / full-text in Greek
- Στοιχεία ανακοίνωσης στην ελληνική γλώσσα
- Conference paper's details in English

Για φιλικότερη πλοήγηση συνιστάται εμφάνιση του δυναμικού παραθύρου περιήγησης (επικεφαλίδων/σελιδοδεικτών).

Το περιεχόμενο διατίθεται **ελεύθερα** με άδεια χρήσης: Creative Commons

Attribution CC **BY-NC-ND** 4.0 International License

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Πλήρες κείμενο εργασίας / full-text in Greek

Εισαγωγή

Ο σημαντικός ρόλος που έχουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην υποστήριξη και την προώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας στους μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει υπογραμμιστεί από διάφορους ερευνητές (Kiviluoto, 2015; Lonsdale & Armstrong, 2006; Μπρίντεζη & Καπιδάκης, 2018). Όπως έχει επισημανθεί οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες βρίσκονται σε μοναδική θέση για να μπορούν να ηγηθούν αυτών των πρωτοβουλιών (Buchansky, 2021). Πέρα από τη σημαντικότητα υπογραμμίζεται από άλλους ερευνητές και η ανάγκη της ανάπτυξης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας για μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Anderson κ.ά., 1999; Angell & Tewell, 2013; Kiviluoto, 2015; Lonsdale & Armstrong, 2006; Srot κ.ά, 2013). Παράλληλα, η παροχή ΠΠΠ σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει φανεί να συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων γραμματισμού ειδικά εάν η εκπαίδευση έχει λάβει χώρα για δύο συνεχόμενα έτη (McPherson & Dubé, 2016). Επιπρόσθετα, πάνω από τις μισές βιβλιοθήκες πανεπιστημίων του Ηνωμένου Βασιλείου που συμμετείχαν σε μια έρευνα βρέθηκε να έχουν κάποια μορφή σύνδεσης με τοπικά δευτεροβάθμια σχολεία παρέχοντας εκπαίδευση σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και σχολικούς βιβλιοθηκονόμους σε δεξιότητες πληροφόρησης (Lonsdale & Armstrong, 2006). Όπως προκύπτει, επίσης, από έρευνα στον Καναδά (Οντάριο) η πλειοψηφία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών προσφέρει ΠΠΠ σε μαθητές παρέχοντας εργαστήρια σε τακτική βάση (Buchansky, 2021). Επιπλέον, οι μισοί περίπου από τους φοιτητές που συμμετείχαν σε άλλη έρευνα στην Φιλανδία βρέθηκε να έχουν λάβει στο γυμνάσιο κάποια εκπαίδευση σχετικά με τη χρήση Βιβλιοθήκης, το ¼ είχε λάβει σχετική εκπαίδευση στο πανεπιστήμιο, στο σχολείο ή από κάποια άλλη πηγή, και το ¼ δεν είχε λάβει καμία σχετική εκπαίδευση πριν μπει στο πανεπιστήμιο (Kiviluoto, 2015).

Σε εθνικό επίπεδο, στο Ηνωμένο Βασίλειο (Lonsdale & Armstrong, 2006), αλλά και σε άλλες χώρες (Farmer & Phamle, 2021; Kiviluoto, 2015), προχώρησαν στη σύνταξη πολιτικών που διακηρύσσουν τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη συντονισμένη συνεργασία της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας για τους μαθητές στα πλαίσια της προετοιμασίας τους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ αναγνωρίζεται και η σημαντική συμβολή της παρουσίας ενός σχολικού βιβλιοθηκονόμου στο μέσο όρο βαθμολογίας των πρωτοετών φοιτητών (Farmer & Phamle, 2021). Η συμβολή των σχολικών βιβλιοθηκών και η ανάγκη υποστήριξης και συνέργειάς τους με το ευρύτερο δίκτυο βιβλιοθηκών και πληροφόρησης διακηρύσσεται και στο Μανιφέστο Σχολικών Βιβλιοθηκών που συνέταξε η IFLA με την UNESCO (IFLA & UNESCO, 2025).

Η ανάγκη, επίσης, σύνδεσης της τριτοβάθμιας με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας εντοπίζεται σε έρευνες που υλοποιήθηκαν σε πρωτοετείς φοιτητές (Ellis & Salisbury, 2004; Mittermeyer, 2005). Συγκεκριμένα, πρωτοετείς φοιτητές στη Μελβούρνη βρέθηκε ότι ακόμα κι αν έχουν λάβει κάποια εκπαίδευση στο σχολείο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας αυτές δεν μπορούν εύκολα να μεταφερθούν στο πανεπιστημιακό περιβάλλον και δεν είναι επαρκείς συγκριτικά με αυτές που απαιτούνται για τους πρωτοετείς φοιτητές (Ellis & Salisbury, 2004). Επιπλέον, σε μια προσπάθεια να προσδιοριστεί πόσο καλά ήταν εξοπλισμένοι οι πρωτοετείς φοιτητές στον Καναδά αναφορικά στην ανάκτηση, την επεξεργασία και την αξιολόγηση πληροφοριών μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, η ικανότητα τους βρέθηκε να είναι σχετικά περιορισμένη (Mittermeyer, 2005). Χάσμα έχει εντοπιστεί ανάμεσα στις δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας απόφοιτων λυκείων του Καναδά και τις προσδοκίες των πανεπιστημίων. Για τη γεφύρωσή του αναπτύχθηκαν προγράμματα ενημέρωσης των μαθητών λυκείου έτσι ώστε να ενισχυθεί η προετοιμασία τους, να διευκολυνθεί η μετάβαση στο ερευνητικό περιβάλλον του πανεπιστημίου και να απομυθοποιηθεί η ακαδημαϊκή έρευνα (Buchansky, 2021). Περιορισμένες δεξιότητες αναζήτησης και δυσκολία να ανταποκριθούν στις ερευνητικές απαιτήσεις ενός πανεπιστημίου βρέθηκαν να

έχουν πρωτοετείς φοιτητές και σε άλλες έρευνες (Head, 2013; Lanning & Mallek, 2017; Salisbury & Karasmanis, 2011).

Οφέλη από την συμμετοχή των μαθητών λυκείου σε ΠΠΠ επισημαίνονται να είναι η μείωση του άγχους που σχετίζεται με τις βιβλιοθήκες, η προώθηση της δια βίου μάθησης, η ενθάρρυνση της επιδίωξης εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Buchansky, 2021). Από αρκετές έρευνες προκύπτει ότι η προϋπάρχουσα πληροφοριακή παιδεία μπορεί να συνδεθεί και να προβλέψει τις ερευνητικές δεξιότητες των φοιτητών καθώς και τη συνολική ακαδημαϊκή τους επιτυχία (Farmer & Phamle, 2021; Fitzgerald, 2004; Head, 2013; Lanning & Mallek, 2017; Salisbury & Karasmanis, 2011).

Στις προκλήσεις εφαρμογής ΠΠΠ σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης η Buchansky (2021) αναφέρει τον περιορισμό του χώρου, το χρονοδιάγραμμα των επισκέψεων, την αποδοχή από το προσωπικό των βιβλιοθηκών και την εξισορρόπηση πόρων ανάμεσα στους υφιστάμενους φοιτητές και των επισκεπτών από σχολεία λυκείου. Τονίζει, επίσης, ότι οι παραπάνω προκλήσεις/περιορισμοί οδήγησαν ορισμένες βιβλιοθήκες σταδιακά στη μείωση ή στην κατάργηση των προγραμμάτων, ενώ κάποιες συνεχίζουν με νέες δημιουργικές λύσεις (π.χ. ενσωμάτωση εργαστηρίων στις σχολικές εργασίες, παροχή διαδικτυακών θεματικών ενοτήτων για την προσέγγιση ενός ευρύτερου κοινού).

Έμφαση, επίσης, δίνεται στην ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης (TN) στο πρόγραμμα σπουδών των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητας τους στην εξατομίκευση της μάθησης, την ενίσχυση της μάθησης μέσω δημιουργικότητας καθώς και της τεχνολογικής τους επάρκειας (Tamim, 2025). Η (Korhonen, 2025) αναφέρει πως η πλειονότητα των εφήβων μαθητών στις Ηνωμένες Πολιτείες χρησιμοποιούν τακτικά την τεχνητή νοημοσύνη για να τους βοηθήσουν στις σχολικές τους εργασίες. Όπως αναφέρεται από την Kralj (χ.χ.) «Η ενσωμάτωση της TN στην εκπαίδευση είναι απαραίτητη για να εξοπλίσει τους μαθητές με τις δεξιότητες κριτικής σκέψης που είναι απαραίτητες για να κατανοούν, να αλληλεπιδρούν και να καινοτομούν

χρησιμοποιώντας τις ψηφιακές τεχνολογίες, προετοιμάζοντάς τους να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην κοινωνία».

Η αξιολόγηση των ΠΠΠ προκύπτει να είναι περιορισμένη και να βασίζεται κυρίως σε άτυπη ανατροφοδότηση παρά σε συστηματική αξιολόγηση. Παρόλα αυτά η θετική ανατροφοδότηση από εκπαιδευτικούς δηλώνει ότι αυτά τα προγράμματα και είναι ευπρόσδεκτα και μπορούν να επηρεάσουν τις ερευνητικές δεξιότητες των μαθητών και την αυτοπεποίθησή τους (Buchansky, 2021).

Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να παρουσιάσει την εμπειρία της ΒΚΠ από την ανάπτυξη και την παροχή ΠΠΠ για μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και στη συνέχεια να παρουσιάσει τα αποτελέσματα από μια αρχική αποτίμηση του συγκεκριμένου σεμιναρίου από τους/τις μαθητές/τριες από το συγκεκριμένο σεμινάριο. Σε εθνικό επίπεδο δεν έχει εντοπιστεί παρόμοια έρευνα.

Μελέτη Περίπτωσης

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας την τελευταία εικοσιπενταετία παρέχει ανελλιπώς εκπαιδευτικά σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας στα μέλη της, είτε έπειτα από δική της πρωτοβουλία είτε έπειτα από αιτήματα των ενδιαφερομένων, συνεισφέροντας παράλληλα στο Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης 4 για Ποιοτική Εκπαίδευση της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ. Η ανάγκη πληροφοριακής εκπαίδευσης του διδακτικού προσωπικού του Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που υποστηρίζει η Βιβλιοθήκη με απώτερο σκοπό να εκπαιδεύσουν με τη σειρά τους τους/τις μαθητές/τριες του λυκείου, αποτέλεσε την αρχή για την σύνδεση της Βιβλιοθήκης και γενικότερα του Πανεπιστημίου με την δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο πλαίσιο της παροχής μαθημάτων πληροφοριακής παιδείας. Επιπρόσθετα, μέσα από δράσεις της Βιβλιοθήκης, όπως οι ξεναγήσεις σχολείων και των νεοεισερχόμενων φοιτητών στους χώρους της, η ανάγκη πληροφοριακής εκπαίδευσης και καθοδήγησης των μαθητών λυκείου και των αποφοίτων μαθητών λυκείου έγινε πιο επιτακτική, καθώς μία από τις υπηρεσίες που παρουσιάζεται με έμφαση στις ξεναγήσεις και προσελκύει το ενδιαφέρον των επισκεπτών είναι τα εκπαιδευτικά σεμινάρια πληροφοριακής

παιδείας. Το περιεχόμενο και τα δυνητικά οφέλη των σεμιναρίων για τους μαθητές αποτελεί το βασικότερο σημείο ενδιαφέροντος των επισκεπτών της Βιβλιοθήκης, καθώς και εγείρεται η συζήτηση περί της σημασίας των σχολικών βιβλιοθηκών και του σχολικού βιβλιοθηκονόμου για την προετοιμασία των μαθητών λυκείου κατά τη μετάβασή τους σε ακαδημαϊκό περιβάλλον. Όλα τα παραπάνω αποτέλεσαν το έναυσμα για την ανάπτυξη και την υλοποίηση εξειδικευμένου εκπαιδευτικού ΠΠΠ προς μαθητές/τριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο να τηρηθούν στατιστικά δεδομένα τα οποία θα συνδεόταν με δείκτες απόδοσης.

Πρώτο Σχολείο

Μία χαρακτηριστική περίπτωση ενθαρρυντικής ανταπόκρισης προήλθε από εκπαιδευτικό δημόσιου λυκείου της Ανατολικής Θεσσαλονίκης, η οποία αναγνώρισε την αναγκαιότητα και την προστιθέμενη αξία της πληροφοριακής παιδείας στο σχολικό περιβάλλον. Με δική της πρωτοβουλία ενεργοποιήθηκαν οι απαραίτητες διαδικασίες, τόσο σε επίπεδο σχολικής διοίκησης όσο και σε συνεργασία με τη διεύθυνση της Βιβλιοθήκης, με στόχο την ανάπτυξη και υλοποίηση ενός στοχευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για τους/τις μαθητές/τριες της Β' Λυκείου.

Η συνεργασία μεταξύ του διδακτικού προσωπικού και των υπευθύνων της Βιβλιοθήκης υπήρξε διαρκής και σε βάθος, με αποτέλεσμα την επίλυση κρίσιμων ζητημάτων οργανωτικού και παιδαγωγικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, συζητήθηκαν παράμετροι όπως ο προβλεπόμενος αριθμός συμμετεχόντων, ο καταλληλότερος χώρος διεξαγωγής (λαμβάνοντας υπόψη πρακτικά ζητήματα μετακίνησης), το προϋπάρχον επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθητών/τριών σε θέματα αναζήτησης και χρήσης πληροφοριακών πηγών (με έμφαση στην ύπαρξη ή μη προηγούμενης εμπειρίας εκπόνησης ερευνητικών εργασιών), καθώς και το χρονικό πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος.

Το προσωπικό της Βιβλιοθήκης, αξιοποιώντας την εμπειρία του στη διεξαγωγή αντίστοιχων σεμιναρίων για φοιτητές, ανέπτυξε εξειδικευμένο και παιδαγωγικά

προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές λυκείου. Το υλικό αυτό εστίαζε στους εξής άξονες:

- Βασικές αρχές αναζήτησης πληροφοριών: στρατηγικές εντοπισμού, ανάλυση θεμάτων, επιλογή λέξεων-κλειδιών.
- Αξιολόγηση πηγών: κριτήρια εγκυρότητας και αξιοπιστίας, διάκριση μεταξύ έγκυρων και μη έγκυρων πληροφοριών.
- Χρήση ηλεκτρονικών πηγών: ηλεκτρονικοί κατάλογοι βιβλιοθηκών, βάσεις δεδομένων (με έμφαση στις ανοικτής πρόσβασης), εγκυκλοπαιδικές πηγές και τρόποι ορθής αξιοποίησής τους.
- Ηθική χρήση πληροφοριών: ορθή τεκμηρίωση μέσω παραπομπών και σύνταξης βιβλιογραφίας, πρόληψη και αποφυγή λογοκλοπής.
- Ψηφιακός γραμματισμός: ασφαλής πλοήγηση στο διαδίκτυο, εντοπισμός και κριτική αξιολόγηση ψευδών ειδήσεων.
- Χρήση εργαλείων TN: ανοικτή συζήτηση σχετικά με τη χρήση της TN και την επιρροή της στην κριτική σκέψη των μαθητών/τριών.

Παρά το γεγονός ότι ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε την υλοποίηση του σεμιναρίου αμέσως μετά τις διακοπές των Χριστουγέννων, καθυστερήσεις που σχετίζονταν με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες του δημόσιου σχολείου οδήγησαν στη μετάθεση της δράσης για το επόμενο σχολικό έτος. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο 2025, με τη συμμετοχή 120 μαθητών/τριών, στο αναγνωστήριο Α της Βιβλιοθήκης, το οποίο διαμορφώθηκε κατάλληλα ώστε να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες φιλοξενίας.

Παρά την προσαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού στις ανάγκες του μαθητικού κοινού, η μεγάλη κλίμακα του εγχειρήματος, σε συνδυασμό με ορισμένες δυσχέρειες στην επικοινωνία με το εκπαιδευτικό προσωπικό (ιδίως ως προς την ακριβή καταγραφή των συμμετεχόντων και τη διανομή των ερωτηματολογίων αξιολόγησης), ανέδειξαν προκλήσεις που επηρέασαν την αποτελεσματικότητα της δράσης.

Δεύτερο σχολείο

Κατά το χρονικό διάστημα της καθυστέρησης που προέκυψε με το δημόσιο σχολείο, ένα ιδιωτικό σχολείο της Θεσσαλονίκης απηύθυνε αίτημα συνεργασίας για την υλοποίηση αντίστοιχου προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή, η ανάγκη εκπαίδευσης των μαθητών/τριών αποδείχθηκε ακόμη πιο επιτακτική, δεδομένου ότι οι μαθητές/τριες της Β΄ και Γ΄ Λυκείου είχαν ενταχθεί σε οργανωμένο πρόγραμμα εκπόνησης και παρουσίασης ερευνητικών εργασιών, οι οποίες συνέβαλαν ουσιαστικά στη διαμόρφωση του τελικού βαθμού απολυτηρίου.

Η διαδικασία οργάνωσης υπήρξε αισθητά ταχύτερη, καθώς τα γραφειοκρατικά ζητήματα επιλύθηκαν χωρίς σημαντικές καθυστερήσεις. Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών και του προσωπικού της Βιβλιοθήκης χαρακτηρίστηκε από άμεση επικοινωνία και υψηλό επίπεδο συντονισμού. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκε λεπτομερής ενημέρωση, η οποία περιλάμβανε:

- τη θεματολογία των εργασιών που αναλάμβαναν οι μαθητές/τριες,
- τα πρότυπα και τις προδιαγραφές συγγραφής,
- τις απαιτήσεις ως προς την ποικιλία των πηγών (έντυπες και ηλεκτρονικές),
- καθώς και το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα συγγραφής και παρουσίασης.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, το προσωπικό της Βιβλιοθήκης προχώρησε σε περαιτέρω προσαρμογή και εμπλουτισμό του ήδη υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού, ώστε να ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες κάθε τάξης (Β΄ και Γ΄ Λυκείου). Παράλληλα, δημιουργήθηκαν ενδεικτικά θέματα εργασιών, τα οποία αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο της πρακτικής εξάσκησης σε ομαδικό επίπεδο.

Τα σεμινάρια πραγματοποιήθηκαν στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Πανεπιστημίου, τον Σεπτέμβριο 2024 για 60 μαθητές/τριες της Γ΄ Λυκείου και τον Οκτώβριο 2024 για ισάριθμους μαθητές/τριες της Β΄ Λυκείου. Για τη διευκόλυνση της ομαδικής εργασίας, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να φέρουν μαζί τους προσωπικές ηλεκτρονικές συσκευές (tablets, κινητά

τηλέφωνα), ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν άμεσα τις δεξιότητες που διδάσκονταν. Στο τέλος κάθε σεμιναρίου διανεμήθηκε το εκπαιδευτικό υλικό και ζητήθηκε από τους μαθητές/τριες να το αξιολογήσουν μέσω ερωτηματολογίου, με στόχο τη συλλογή ανατροφοδότησης για τη βελτίωση των επόμενων παρεμβάσεων.

Τρίτο σχολείο

Η συμμετοχή του τρίτου σχολείου στο ΠΠΠ για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προέκυψε κατόπιν επίσκεψης μαθητών/τριών στη διαδραστική έκθεση “Supercharged by AI” που φιλοξενήθηκε στη Βιβλιοθήκη. Η συγκεκριμένη συγκυρία ανέδειξε τη σημασία της προβολής και διάχυσης των δράσεων και υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης, καθώς αποτέλεσε αφορμή για την ανάπτυξη νέας συνεργασίας.

Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο 2025 και συμμετείχαν συνολικά 50 μαθητές/τριες, εκ των οποίων η πλειονότητα προερχόταν από τη Β΄ Λυκείου, με μικρότερο αριθμό μαθητών από την Α΄ τάξη. Αξιοποιώντας την εμπειρία που είχε αποκτηθεί από τα δύο προηγούμενα σχολεία, πραγματοποιήθηκαν στοχευμένες διορθωτικές παρεμβάσεις, οι οποίες αφορούσαν:

- Στον αριθμό των συμμετεχόντων: συγκροτήθηκαν μικρότερες ομάδες ώστε να διασφαλιστεί αποτελεσματικότερη διαχείριση.
- Στον χώρο διεξαγωγής: το σεμινάριο υλοποιήθηκε στο Αναγνωστήριο Β΄, μικρότερης χωρητικότητας, το οποίο επέτρεψε καλύτερη ορατότητα της διαδραστικής οθόνης.
- Στο εκπαιδευτικό πλάνο: υιοθετήθηκε περισσότερο διαδραστικό μοντέλο, με έμφαση στη συζήτηση και στη συντόμευση των ασκήσεων.

Η συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό υπήρξε και σε αυτή την περίπτωση υποδειγματική. Ωστόσο, η ανταπόκριση των μαθητών/τριών στη διαδικασία αξιολόγησης μέσω ερωτηματολογίων ήταν περιορισμένη, στοιχείο που επιβεβαιώνει μια κοινή πρόκληση για όλα τα σεμινάρια του προγράμματος.

Έρευνα

Σκοπός της έρευνας είναι η αρχική αποτίμηση της εμπειρίας των μαθητών/τριών από το συγκεκριμένο σεμινάριο. Απώτερος στόχος είναι η βελτίωσή του ΠΠΠ για μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Συμμετέχοντες/ουσες

Συνολικά, από τους/τις 320 μαθητές/τριες στην αξιολόγηση συμμετείχαν οι 55 (Α=30,9%, Γ=60%, Δεν επιθυμώ να το δηλώσω=9,1%).

Μεθοδολογία

Εργαλείο και διαδικασίες

Για τη διαμόρφωση του ερωτηματολογίου επιλέχθηκε το εργαλείο «Google Forms» λόγω της δυνατότητας δημιουργίας ποικίλων τύπων ερωτήσεων και του φιλικού περιβάλλοντος προς τον χρήστη. Βασίστηκε στο ερωτηματολόγιο αποτίμησης των εκπαιδευτικών σεμιναρίων της Βιβλιοθήκης, προσαρμόζοντας συγκεκριμένους άξονές του στις ανάγκες και το εκπαιδευτικό επίπεδο των μαθητών.

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από τρεις ενότητες σχετικά με:

1. τα δημογραφικά στοιχεία των μαθητών (φύλο, επίπεδο τάξης, σχολείο)
2. την ικανοποίηση των μαθητών σχετικά με τη θεματολογία, το περιεχόμενο, τον/την εκπαιδευτή/τρια, τις εκπαιδευτικές τεχνικές και την συνολική οργάνωση του σεμιναρίου
3. τις απόψεις/παρεμβάσεις των ίδιων των μαθητών για τη βελτίωση του σεμιναρίου

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε μέσω email στους/στις εκπαιδευτικούς που ήταν στη συντονιστική ομάδα και οι οποίοι/ες με τη σειρά τους το διένειμαν με τον ίδιο τρόπο στους/στις μαθητές/τριες, με συχνές υπενθυμίσεις για τη συμπλήρωσή τους.

Για την επεξεργασία και ανάλυση των στατιστικών δεδομένων και των γραφημάτων χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο των Υπολογιστικών φύλλων, Excel της σουίτας Microsoft Office.

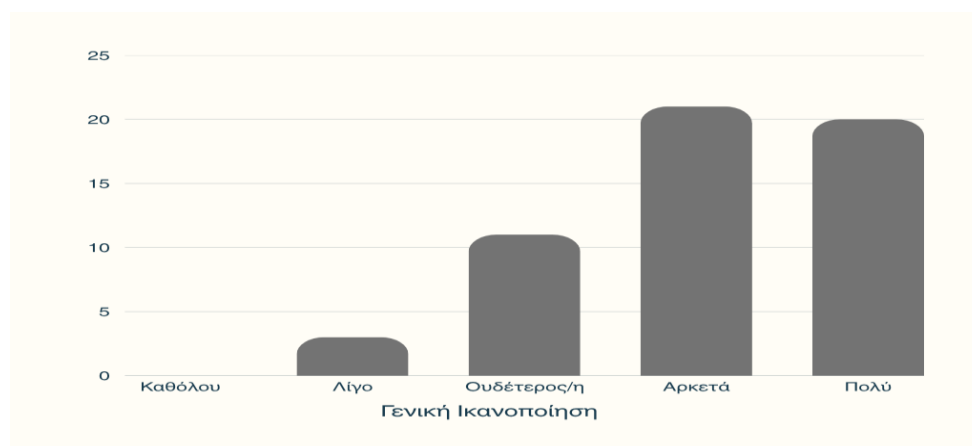
Αποτελέσματα έρευνας ικανοποίησης μαθητών β/θμιας

Αναφορικά στις απαντήσεις της δεύτερης ενότητας, οι μαθητές/τριες δήλωσαν τα εξής:

Οι μαθητές/τριες ζητήθηκαν να δηλώσουν από τη κλίμακα Likert 1=Καθόλου ικανοποιημένος/η έως 5=Πολύ ικανοποιημένος/η το βαθμό ικανοποίησής τους από το περιεχόμενο/θεματολογία του σεμιναρίου.

Η ανάλυση των δεδομένων καταδεικνύει ότι η πλειοψηφία των μαθητών/τριών δήλωσε ικανοποίηση από το περιεχόμενο του σεμιναρίου (74,6% συνδυαστικά «Ικανοποιημένοι/ες» και «Πολύ ικανοποιημένοι/ες»). Οι «Ουδέτερες» απαντήσεις κυμαίνονται στο 20%, ενώ τα χαμηλά ποσοστά «Λίγο ικανοποιημένοι/ες» (5,5%) ενισχύουν τη θετική συνολική εικόνα (Γράφημα 1).

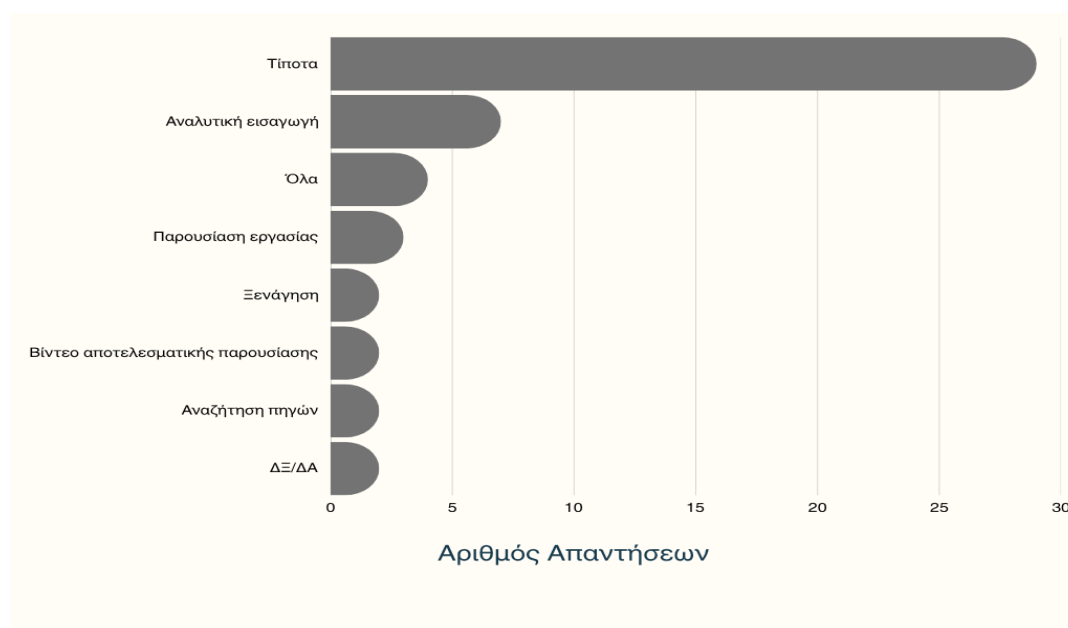
Γράφημα 1 Βαθμός ικανοποίησης από το περιεχόμενο/θεματολογία του σεμιναρίου

Από τις ερωτήσεις ανοικτού τύπου της δεύτερης ενότητας η πρώτη αφορούσε στις προτάσεις τους σχετικά με το τι θα μπορούσε να παραλειφθεί από το περιεχόμενο (Γράφημα 2). Το 52,7% των ερωτηθέντων (29 μαθητές) θεώρησαν πλήρες το περιεχόμενο, στοιχείο που υποδηλώνει ευθυγράμμιση με τις μαθησιακές τους προσδοκίες. Οι κριτικές των υπολοίπων μαθητών/τριών

αφορούσαν σποραδικές απόψεις (π.χ. περιττή η εισαγωγή, σπατάλη χρόνου η ξενάγηση και η παρουσίαση της εργασίας που τους ανατέθηκε), οι οποίες αναδεικνύουν επιμέρους διαφοροποιήσεις στις προτιμήσεις και οι οποίες συνδέονται με την προϋπάρχουσα γνώση ή τα ενδιαφέροντα του κοινού.

Γράφημα 2 Προτάσεις για παράλειψη περιεχομένου

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους/τις μαθητές/τριες να προτείνουν επιπρόσθετο περιεχόμενο που θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στο σεμινάριο, όπου και παρατηρήθηκε διαφοροποίηση στις απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσών (Γράφημα 3). Συγκεκριμένα: το 29,1% (16 απαντήσεις) δήλωσαν πως δεν εντόπισε ελλείψεις στο περιεχόμενο, γεγονός που υποδηλώνει ένα αρκετά υψηλό επίπεδο ικανοποίησης με τη δομή και τη θεματολογία του σεμιναρίου. Οι προτάσεις των υπόλοιπων μοιράστηκαν σε θέματα που αφορούσαν:

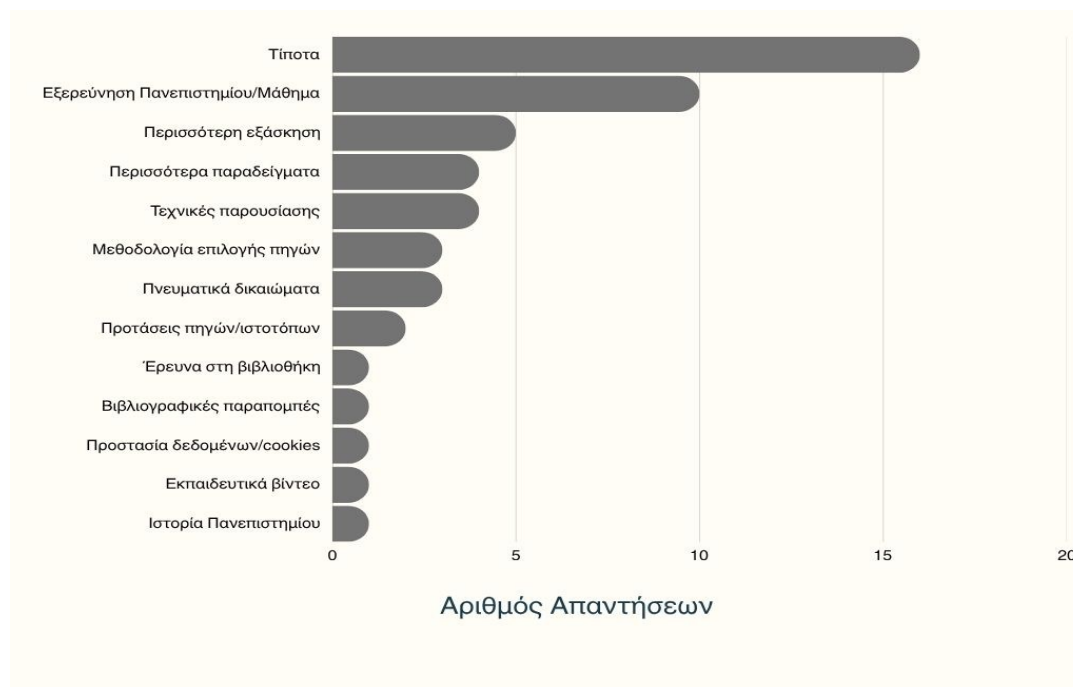
- α) στα ευρύτερα ζητήματα ακαδημαϊκής ζωής. Ειδικότερα, καταγράφηκαν αναφορές στην επιθυμία για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ιστορία του Πανεπιστημίου (1 απάντηση), στην ευκαιρία διερεύνησης του φυσικού χώρου (5 απαντήσεις) και στη συμμετοχή σε μια βιωματική εμπειρία παρακολούθησης μαθήματος σε αμφιθέατρο (5 απαντήσεις).
- β) στα παραδείγματα και την εξάσκηση. Ειδικότερα, 4 απαντήσεις πρότειναν την παρουσίαση περισσότερων παραδειγμάτων, 5 την επέκταση του διαθέσιμου

χρόνου για πρακτική εφαρμογή και εξάσκηση, ενώ 1 συμμετέχων/ουσα εξέφρασε την προτίμηση για την αξιοποίηση εκπαιδευτικών βίντεο.

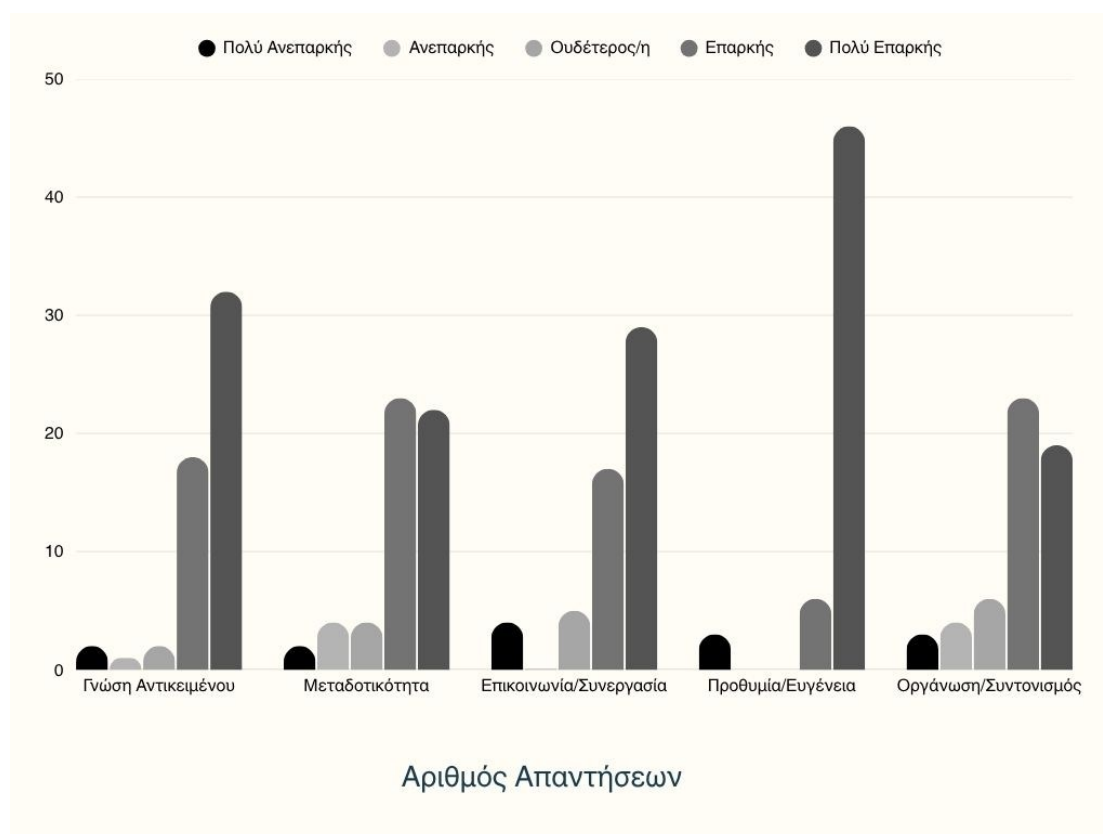
γ) στο περιεχόμενο που παρουσιάστηκε. Συγκεκριμένα, 4 μαθητές/τριες ζήτησαν περισσότερη έμφαση σε τεχνικές παρουσίασης εργασιών, 3 στα πνευματικά δικαιώματα, 3 στην μεθοδολογία επιλογής πηγών και 2 στην παροχή περισσότερων πηγών/ιστοτόπων για αναζήτηση υλικού. Καταγράφηκαν επίσης κάποιες μεμονωμένες προτάσεις σχετικά με την εκπαίδευση στην προστασία προσωπικών δεδομένων/cookies, τις βιβλιογραφικές παραπομπές και την έρευνα στη Βιβλιοθήκη.

Η αξιολόγηση και το επίπεδο ικανοποίησης των μαθητών/τριών από τον/την εκπαιδευτή/τρια ήταν το ζητούμενο της επόμενης ερώτησης. Οι μαθητές/τριες ζητήθηκαν να απαντήσουν στην ερώτηση επιλέγοντας από τη κλίμακα Likert 1=Πολύ ανεπαρκής έως 5=Πολύ επαρκής σχετικά με την Γνώση του αντικειμένου, τη Μεταδοτικότητα, την Επικοινωνία/Συνεργασία, την Προθυμία/Ευγένεια και την Οργάνωση/Συντονισμό (Γράφημα 4).

Γράφημα 3 Προτάσεις για προσθήκη περιεχομένου

Γράφημα 4 Αξιολόγηση εκπαιδευτή/τριας

Οι δείκτες αξιολόγησης του/της εκπαιδευτή/εκπαιδευτριάς κατέγραψαν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά θετικών απαντήσεων (82–94,5% επάρκεια), επιβεβαιώνοντας την “Γνώση Αντικειμένου” (Πολύ επαρκής και Επαρκής - σύνολο 90,9%), τη “Μεταδοτικότητα” (Πολύ Επαρκής και Επαρκής - σύνολο 81,8%), την “Επικοινωνία/Συνεργασία” (Πολύ Επαρκής και Επαρκής - σύνολο 83,6%) και την “Προθυμία/Ευγένεια” (Πολύ Επαρκής και Επαρκής - σύνολο 94,5%). Ωστόσο, το πεδίο “Οργάνωση/Συντονισμός” παρουσίασε σχετικά αυξημένα ποσοστά χαμηλότερης ικανοποίησης (σύνολο 23,6%), γεγονός που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης, καθώς πιθανόν να σχετίζεται με το μέγεθος του κοινού ή τον χρονικό περιορισμό.

Οι μαθητές/τριες ζητήθηκαν να απαντήσουν στην ερώτηση για το βαθμό ικανοποίησής τους από τις εκπαιδευτικές τεχνικές επιλέγοντας από τη κλίμακα Likert 1=Καθόλου ικανοποιημένος/η έως 5=Πολύ ικανοποιημένος/η.

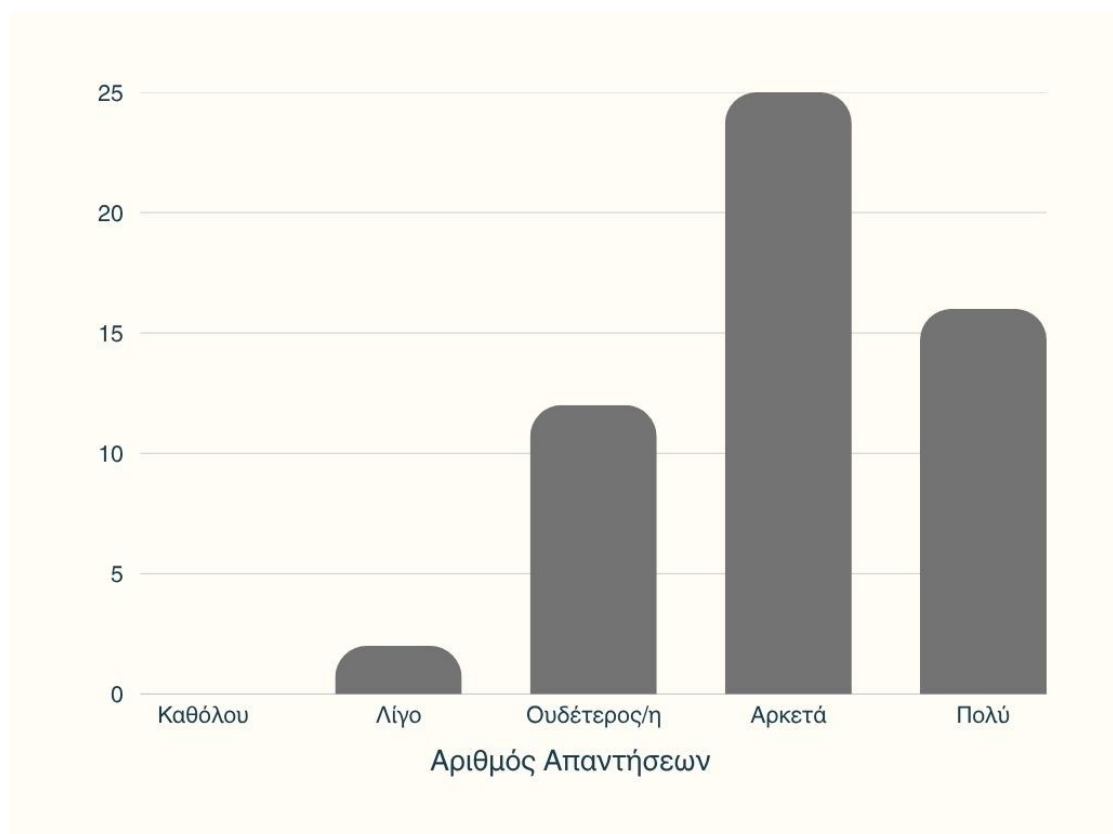
Συγκεκριμένα, η ερώτηση αφορούσε στις εκπαιδευτικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν, όπως την εισήγηση, την πρακτική άσκηση, τη δυνατότητα συζήτησης και τον καταγισμό ιδεών.

Η πλειοψηφία των μαθητών (74,6%) αξιολόγησε θετικά τις εκπαιδευτικές τεχνικές, με υψηλή συγκέντρωση στις κατηγορίες “Ικανοποιημένος/η” και “Πολύ ικανοποιημένος/η”. Το ποσοστό του 21,8% που δήλωσε “Μέτρια ικανοποιημένος/η” υποδηλώνει περιθώρια βελτίωσης στη διαφοροποίηση των μεθόδων, προκειμένου να καλύπτονται διαφορετικά μαθησιακά στυλ. (Γράφημα 5).

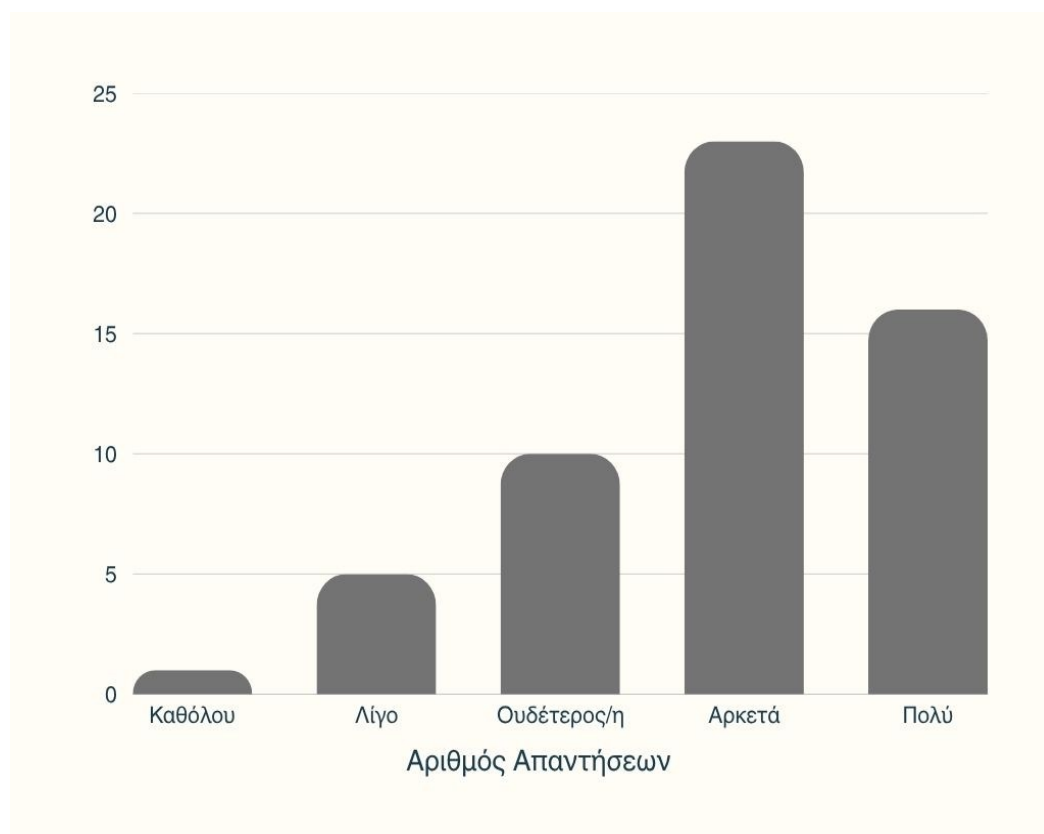
Οι μαθητές/τριες ζητήθηκαν να απαντήσουν στην ερώτηση για το πως κρίνουν τη διάρκεια της παρουσίασης επιλέγοντας από τη κλίμακα Likert 1=Καθόλου ικανοποιημένος/η έως 5=Πολύ ικανοποιημένος/η.

Οι απαντήσεις κυμάνθηκαν στις επιλογές από Μέτρια έως Πολύ ικανοποίηση. Συγκεκριμένα, το 29,1% των μαθητών/τριών δήλωσαν Πολύ ικανοποιημένοι/ες, το 41,8% Ικανοποιημένοι/ες και ένα 18,2% Μέτρια ικανοποιημένοι/ες. Παρατηρήθηκε μικρό αλλά αξιοσημείωτο ποσοστό (10,9%) που θεώρησε τη διάρκεια «Λίγο» έως «Καθόλου» ικανοποιητική. Το εύρημα αυτό πιθανόν συνδέεται με την πυκνότητα του περιεχομένου και την ανάγκη για περισσότερο χρόνο πρακτικής άσκησης (Γράφημα 6).

Γράφημα 5 Αξιολόγηση εκπαιδευτικών τεχνικών

Γράφημα 6 Αξιολόγηση διάρκειας της παρουσίασης

Οι μαθητές/τριες ζητήθηκαν να επιλέξουν μία ή περισσότερες από τις έτοιμες απαντήσεις, ή/και να διατυπώσουν τη δική τους πρόταση στην επιλογή Άλλο αναφορικά στις παρεμβάσεις που πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα του σεμιναρίου.

Το μεγαλύτερο ποσοστό απαντήσεων συγκέντρωσε η επιλογή “Περισσότερη πρακτική άσκηση” (61,8%), ακολουθούμενη από τις επιλογές “Περισσότερη συζήτηση” (36,4%) και “Λεπτομερή ανάλυση θεμάτων” (34,5%), γεγονός που αναδεικνύει την προτίμηση των μαθητών σε ενεργητικές και βιωματικές μορφές μάθησης. Το 29,1% των μαθητών/τριών δήλωσε πως θα επιθυμούσαν “Μικρότερο κοινό” και το 20% «Μεγαλύτερη διάρκεια εκπαιδεύσεων», εύρημα το οποίο πιθανόν να συνδέεται με την ανάγκη για μεγαλύτερη αλληλεπίδραση.

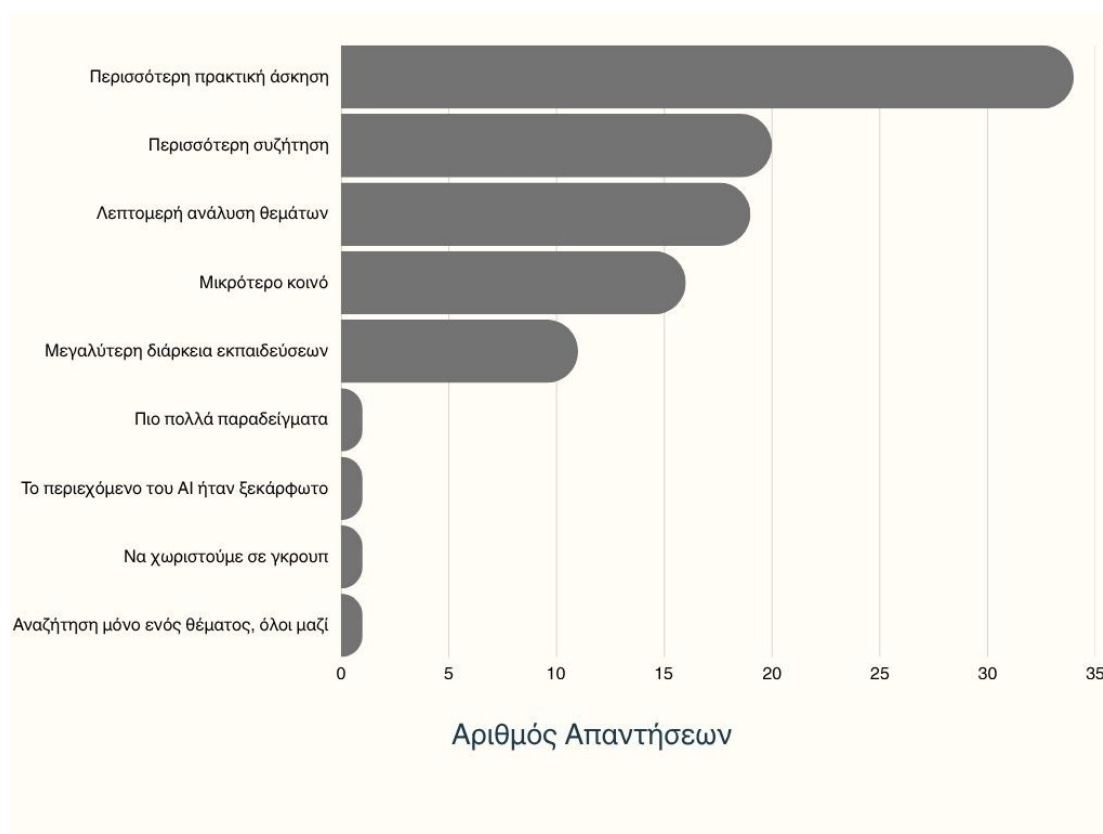
Στην ανοιχτή απάντηση “Άλλο” ένας/μία μαθητής/τρια δήλωσε πως «Αν ξαναγίνουν όλα με τον ίδιο τρόπο το σεμινάριο θα είναι πάντα αποτελεσματικό», ενώ ένας/μία μαθητής/τρια θεώρησε το θέμα της τεχνητής νοημοσύνης «λίγο ξεκάρφωτο». Αξιοσημείωτη είναι η πρόταση για αναζήτηση ενός θέματος εργασίας από όλους μαζί, σε συνεργασία με την παρουσιάστρια. Τέλος, ένας/μία μαθητής/τρια επιθυμούσε πιο πολλά παραδείγματα (Γράφημα 7).

Οι μαθητές/τριες ζητήθηκαν να δηλώσουν πώς κρίνουν τις γνώσεις/δεξιότητες που απέκτησαν από το σεμινάριο, επιλέγοντας από τη κλίμακα Likert 1=Πολύ ανεπαρκείς έως 5=Πολύ επαρκείς.

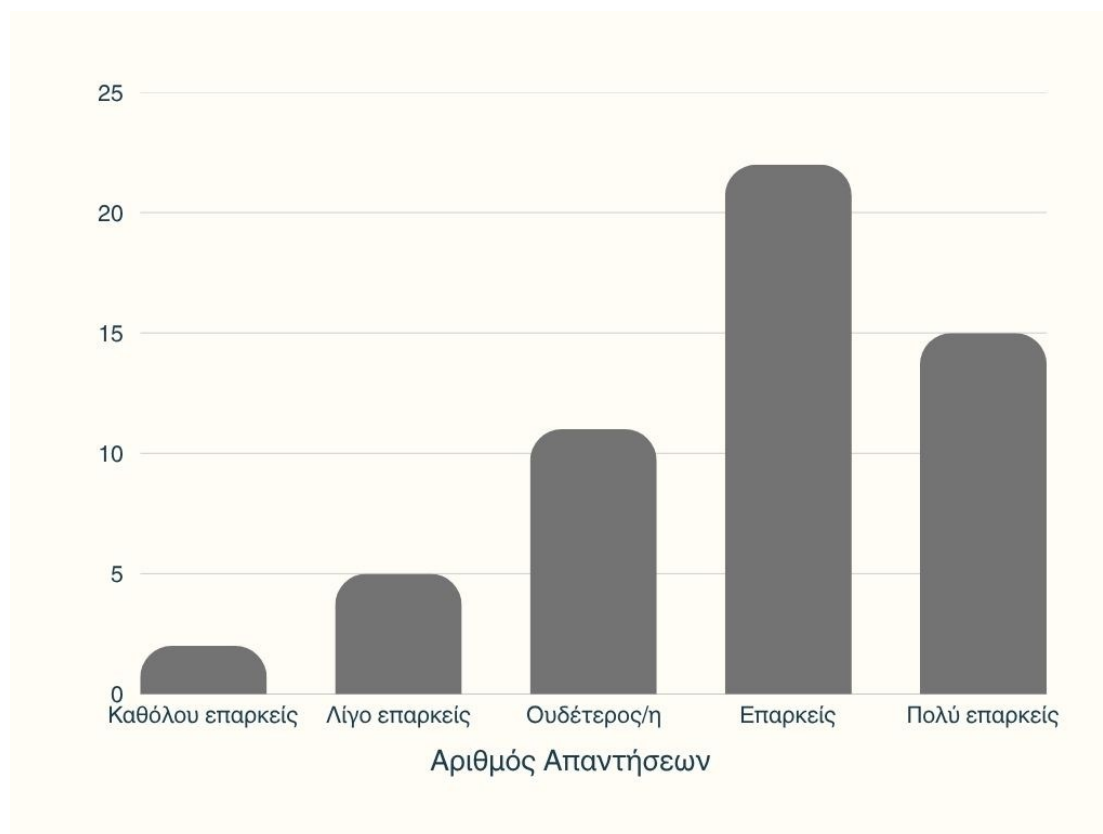
Η πλειοψηφία των μαθητών/τριών ήταν θετικά προσκείμενοι και δήλωσαν πως οι γνώσεις/δεξιότητες ήταν Επαρκείς (40%) και Πολύ Επαρκείς (27,3%), στοιχείο που επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διαδικασίας. Το 20% των μαθητών/τριών είχαν ουδέτερη άποψη, ενώ το 9,1% έκρινε πως οι γνώσεις/δεξιότητες που αποκόμισαν ήταν Ανεπαρκείς και τέλος το 3,6% πως ήταν Πολύ Ανεπαρκείς (Γράφημα 8).

Τελευταία ερώτηση της έρευνας ήταν αυτή που αφορούσε στη γενικότερη ικανοποίηση των μαθητών/τριών από το σύνολο του σεμιναρίου.

Γράφημα 7 Παρεμβάσεις/ Προτάσεις για βελτίωση του σεμιναρίου

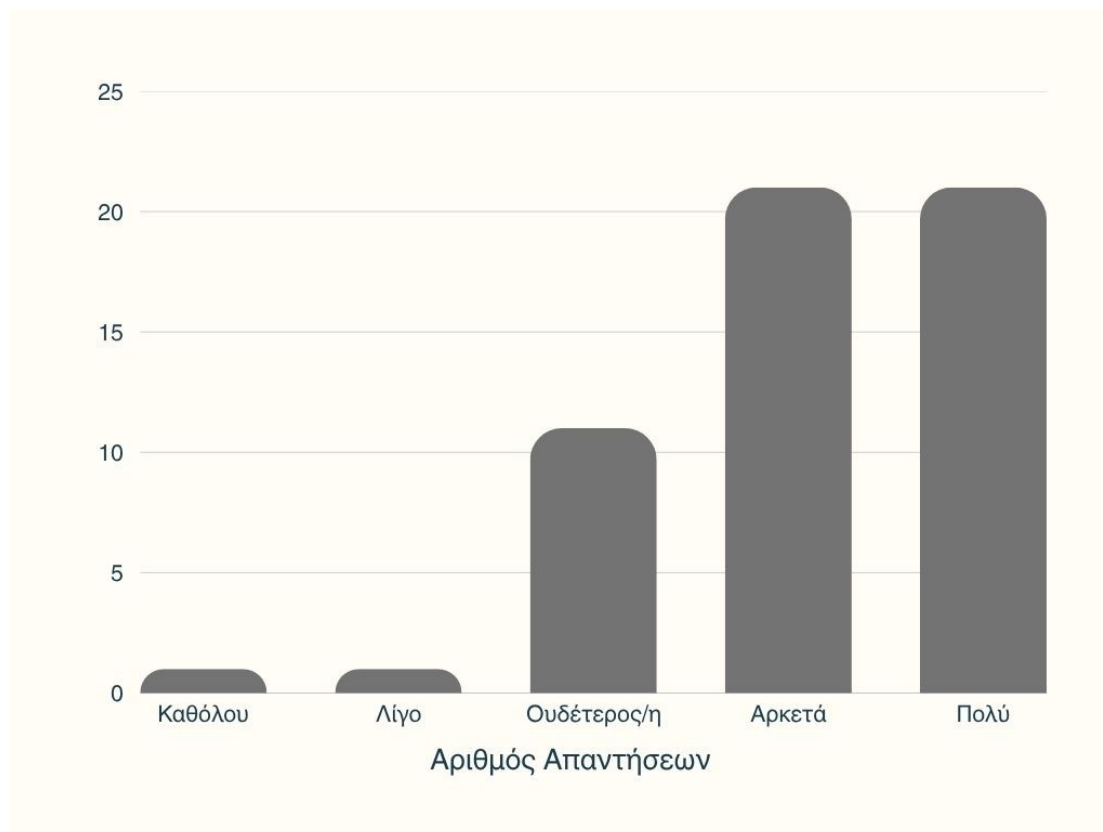

Γράφημα 8 Εκτίμηση επιπέδου των αποκτηθεισών γνώσεων/ δεξιοτήτων

Η συνολική εικόνα είναι εξαιρετικά θετική, καθώς πάνω από το 76% δήλωσαν “Ικανοποιημένοι/ες” ή “Πολύ ικανοποιημένοι/ες”, ενώ το 20% των μαθητών/τριών δήλωσαν μια Ουδέτερη ικανοποίηση. Το χαμηλό ποσοστό δυσaréσκειας (μόλις 3,6%) ενισχύει τη συμπερασματική αξιολόγηση του σεμιναρίου ως επιτυχημένου και παιδαγωγικά αποτελεσματικού (Γράφημα 9).

Γράφημα 9 Συνολική Ικανοποίηση

Συμπεράσματα

Από την εμπειρία από την υλοποίηση των τριών εκπαιδευτικών προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας σε λύκεια της Θεσσαλονίκης προκύπτει η σημαντική ζήτηση για τέτοιου είδους υπηρεσίες από την ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη προς τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η έννοια της «τρίτης αποστολής» των πανεπιστημίων, που θέτει παράλληλα με τη διδασκαλία και την έρευνα την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, έχει ενσωματωθεί στους στρατηγικούς ρόλους των βιβλιοθηκών (Corrall, 2022). Η βιβλιογραφία αναδεικνύει όχι μόνο τη σημασία του ζητήματος (Kiviluoto, 2015; Lonsdale & Armstrong, 2006; Μπρίντεζη

& Καπιδάκης, 2018), αλλά και την ανάγκη ενίσχυσης των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας στους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Anderson κ.ά., 1999; Angell & Tewell, 2013; Kiviluoto, 2015; Lonsdale & Armstrong, 2006; Srot κ.ά, 2013). Επιπρόσθετα, αναδεικνύεται η προσαρμοστικότητα και η ευελιξία του προσωπικού της Βιβλιοθήκης να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις υλοποίησης ενός προγράμματος ΠΠΠ σε μαθητές λυκείου.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, το σεμινάριο κατάφερε σε μεγάλο βαθμό να ανταποκριθεί στις μαθησιακές ανάγκες και προσδοκίες των μαθητών/τριών. Η υψηλή ικανοποίηση από το περιεχόμενο, τον/την εκπαιδευτή/τρια και τις εκπαιδευτικές τεχνικές, σε συνδυασμό με τη θετική αποτίμηση των αποκτηθεισών γνώσεων/δεξιοτήτων, συνηγορούν υπέρ της παιδαγωγικής αξίας του προγράμματος. Παράλληλα, οι προτάσεις για περισσότερη πρακτική, χρόνο και εξατομίκευση συνιστούν πολύτιμες κατευθύνσεις για τον μελλοντικό ανασχεδιασμό του. Παρότι η αξιολόγηση των ΠΠΠ σε μαθητές είναι περιορισμένη και βασίζεται κυρίως σε άτυπη ανατροφοδότηση, η θετική ανταπόκριση των εκπαιδευτικών επισημαίνεται και από άλλη έρευνα (Buchansky, 2021).

Στα σημαντικότερα συμπεράσματα από την υλοποίηση του ΠΠΠ σε μαθητές λυκείου περιλαμβάνονται η κρισιμότητα της έγκαιρης και αποτελεσματικής επικοινωνίας και συνεργασίας με το εκπαιδευτικό προσωπικό, η ανάγκη για συνεχή προσαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού στις ιδιαίτερες ανάγκες και το γνωστικό επίπεδο κάθε ομάδας μαθητών, η επιλογή κατάλληλων χώρων διεξαγωγής και η βέλτιστη διαχείριση του αριθμού των συμμετεχόντων. Προκλήσεις όπως ο περιορισμός του χώρου, το χρονοδιάγραμμα των επισκέψεων, η διαθεσιμότητα πόρων (συμπεριλαμβανομένων και των ανθρώπινων) είχαν ως αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση ή και την παύση των προγραμμάτων σε ορισμένες βιβλιοθήκες (Buchansky, 2021). Άλλη κρίσιμη διαπίστωση που προκύπτει είναι ότι η γραφειοκρατία, ιδίως στον δημόσιο τομέα, παραμένει ένας παράγοντας που χρήζει προσοχής και πιθανής απλοποίησης.

Επιπλέον, η πρόκληση της αξιολόγησης από την πλευρά των μαθητών απαιτεί περαιτέρω διερεύνηση και ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων για την εξασφάλιση πιο αντιπροσωπευτικών δεδομένων, όπως για παράδειγμα η παρότρυνση των μαθητών/τριών για άμεση συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης του σεμιναρίου.

Τα προαναφερθέντα ευρήματα και συμπεράσματα αποτελούν πολύτιμο εφόδιο για τον σχεδιασμό και την περαιτέρω ανάπτυξη παρόμοιων μελλοντικών εκπαιδευτικών δράσεων. Η προετοιμασία των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την ομαλή μετάβασή τους στο ακαδημαϊκό περιβάλλον έρευνας καθώς και η αποτελεσματικότητα των ΠΠΠ για τους μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα μπορούσαν να ενισχυθούν μέσα από τη συνεργασία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών τόσο μεταξύ τους όσο και με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα των διαφορετικών βαθμίδων, αλλά και την τοπική κοινωνία. Η σημασία αυτής της τριγωνικής σχέσης έγκειται στην ανάγκη όχι μόνο για ακαδημαϊκή γνώση, αλλά και για την ολιστική ανάπτυξη δεξιοτήτων που προάγουν την κριτική και δημιουργική σκέψη (Corrall, 2022). Όπως χαρακτηριστικά υπογραμμίζεται και από άλλους ερευνητές μέσα από την παροχή ΠΠΠ από ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε μαθητές προωθείται και υποστηρίζεται η δια βίου μάθηση (Buchansky, 2021; Kiviluoto, 2015), ενώ μέσα από τη συνεργασία μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαφορετικών βαθμίδων οι υπηρεσίες της αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του εκπαιδευτικού συστήματος, το προσωπικό της αποκτά μεγαλύτερη και εξειδικευμένη εμπειρία στην καλύτερη κάλυψη των αναγκών των διάφορων ομάδων μαθητών (Kiviluoto, 2015) και ευνοείται η μακροχρόνια μαθησιακή τους πορεία (Corrall, 2022).

Βιβλιογραφία

- Anderson, V. L., Levinson, E. M., Barker, W., & Kiewra, K. R. (1999). The effects of meditation on teacher perceived occupational stress, state and trait anxiety, and burnout. *School Psychology Quarterly*, 14(1), 3–25.
<https://doi.org/10.1037/h0088995>

- Angell, K., & Tewell, E. (2013). Collaborating for Academic Success: A Tri-Institutional Information Literacy Program for High School Students. *Public Services Quarterly*, 9(1), 1–19.
<https://doi.org/10.1080/15228959.2013.758974>
- Buchansky, H. (2021). Connections Beyond Campus: Ontario University Library Outreach Programs for High Schools. *Partnership: The Canadian Journal of Library and Information Practice and Research*, 16(1), 1–24.
<https://doi.org/10.21083/partnership.v16i1.5770>
- Corral, S. (2022). The Social Mission of Academic Libraries in Higher Education. In *The Social Future of Academic Libraries: New Perspectives on Communities, Networks, and Engagement* (pp. 109–148). Facet.
<https://doi.org/10.29085/9781783304738.007>
- Ellis, J., & Salisbury, F. (2004). Information literacy milestones: Building upon the prior knowledge of first-year students. *The Australian Library Journal*, 53(4), 383–396. <https://doi.org/10.1080/00049670.2004.10721685>
- Farmer, L. S. J., & Phamle, S. (2021). Transitioning to college: Impact of high school librarians. *The Journal of Academic Librarianship*, 47(1), 102262.
<https://doi.org/10.1016/j.acalib.2020.102262>
- Fitzgerald, M. A. (2004). Making the Leap from High School to College. *Knowledge Quest*, 32(4), 19–24.
- Head, A. (2013). *Learning the Ropes: How Freshmen Conduct Course Research Once They Enter College* (SSRN Scholarly Paper No. 2364080). Social Science Research Network. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2364080>
- IFLA, & UNESCO. (2025). *IFLA-UNESCO School Library Manifesto 2025*. <https://repository.ifla.org/handle/20.500.14598/2886.2>

- Kiviluoto, J. (2015). Information literacy and diginatives: Expanding the role of academic libraries. *IFLA Journal*, 41(4), 308–316.
<https://doi.org/10.1177/0340035215596177>
- Korhonen, V. (2025, July 14). *Artificial intelligence in American education*. Statista. <https://www.statista.com/topics/13628/artificial-intelligence-in-american-education/>
- Kralj, L. (n.d.). *AI Literacy Framework for Primary & Secondary Education*. ALLit Framework. Retrieved October 3, 2025, from <https://ailiteracyframework.org/>
- Lanning, S., & Mallek, J. (2017). Factors Influencing Information Literacy Competency of College Students. *The Journal of Academic Librarianship*, 43(5), 443–450. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2017.07.005>
- Lonsdale, R., & Armstrong, C. (2006). The role of the university library in supporting information literacy in UK secondary schools. *Aslib Proceedings*, 58(6), 553–569. <https://doi.org/10.1108/00012530610713623>
- McPherson, H., & Dubé, M. (2016). Reducing the Information Literacy Gap in High School Students: An Action Research Study. *Knowledge Quest*, 45(2), 48–55.
- Mittermeyer, D. (2005). Incoming first year undergraduate students: How information literate are they? *Education for Information*, 23(4), 203–232. <https://doi.org/10.3233/EFI-2005-23401>
- Salisbury, F., & Karasmanis, S. (2011). Are they Ready? Exploring Student Information Literacy Skills in the Transition from Secondary to Tertiary Education. *Australian Academic & Research Libraries*, 42(1), 43–58. <https://doi.org/10.1080/00048623.2011.10722203>

- Srot, K., Cagran, B., & Grmek, M. (2013). The Role of University of Maribor Library in Library Information Literacy Training of High School Students. *School Libraries Worldwide*, 19(1), 28–44. <https://doi.org/10.29173/slsw6851>
- Tamim, F. J. (2025). How Gifted Students Harness AI: Opportunities, Challenges, and Future Prospects. *International Journal of Research in Education and Science*, 11(1), 129–139. <https://doi.org/10.46328/ijres.3590>
- Μπρίντεζη, Χ., & Καπιδάκης, Σ. (2018). Αξιοποίηση ερευνών πληροφοριακής συμπεριφοράς επιστημόνων στον σχεδιασμό προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας για μαθητές/τριες Λυκείου: Η συμβολή των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. 24ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Λάρισα. <http://palc24.cs.teilar.gr/conference/files/e15.pdf>

Παράρτημα

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 1

Ικανοποίηση από το Περιεχόμενο/ Θεματολογία του σεμιναρίου	Καθόλου	Λίγο	Ουδέτερος/η	Αρκετά	Πολύ
Αριθμός Απαντήσεων	0	3	11	21	20

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 2

Προτάσεις για παράλειψη περιεχομένου	Αριθμός απαντήσεων
Τίποτα	29
Αναλυτική εισαγωγή	7
Όλα	4

Προτάσεις για παράλειψη περιεχομένου	Αριθμός απαντήσεων
Παρουσίαση εργασίας	3
Ξενάγηση	2
Βίντεο αποτελεσματικής αναζήτησης	2
Αναζήτηση πηγών	2
ΔΞ/ΔΑ	2

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 3

Προτάσεις για προσθήκη περιεχομένου	Αριθμός απαντήσεων
Τίποτα	16
Εξερεύνηση Πανεπιστημίου/ Μάθημα	10
Περισσότερη εξάσκηση	5
Περισσότερα παραδείγματα	4
Τεχνικές παρουσίασης	4
Μεθοδολογία επιλογής πηγών	3
Πνευματικά δικαιώματα	3
Προτάσεις πηγών/ιστοτόπων	2

Προτάσεις για προσθήκη περιεχομένου	Αριθμός απαντήσεων
Έρευνα στη βιβλιοθήκη	1
Βιβλιογραφικές παραπομπές	1
Προστασία δεδομένων/cookies	1
Εκπαιδευτικά βίντεο	1
Ιστορία Πανεπιστημίου	1

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 4

Αξιολόγηση Εκπαιδευτή/τριας	Πολύ Ανεπαρκής	Ανεπαρκής	Ουδέτερος/η	Επαρκής	Πολύ Επαρκής
Γνώση Αντικειμένου	2	1	2	18	32
Μεταδοτικότητα	2	4	4	23	22
Επικοινωνία/ Συνεργασία	4	0	5	17	29
Προθυμία/Ευγένεια	3	0	0	6	46
Οργάνωση/ Συντονισμός	3	4	6	23	19

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 5

Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών Τεχνικών	Καθόλου	Λίγο	Ουδέτερος/η	Αρκετά	Πολύ
Αριθμός Απαντήσεων	0	2	12	25	16

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 6

Αξιολόγηση Διάρκειας της Παρουσίασης	Καθόλου	Λίγο	Ουδέτερος/η	Αρκετά	Πολύ
Αριθμός Απαντήσεων	1	5	10	23	16

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 7

Παρεμβάσεις/Προτάσεις για βελτίωση του σεμιναρίου	Αριθμός απαντήσεων
Περισσότερη πρακτική άσκηση	34
Περισσότερη συζήτηση	20
Λεπτομερή ανάλυση θεμάτων	19
Μικρότερο κοινό	16
Μεγαλύτερη διάρκεια εκπαιδεύσεων	11
Πιο πολλά παραδείγματα	1
Το περιεχόμενο του AI ήταν ξεκάρφωτο	1
Να χωριστούμε σε γκρουπ	1

Παρεμβάσεις/Προτάσεις για βελτίωση του σεμιναρίου	Αριθμός απαντήσεων
Αναζήτηση μόνο ενός θέματος, όλοι μαζί	1

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 8

Εκτίμηση επιπέδου των αποκτηθεισών γνώσεων/δεξιοτήτων	Καθόλου Επαρκείς	Λίγο Επαρκείς	Ουδέτερος/η	Επαρκείς	Πολύ Επαρκείς
Αριθμός Απαντήσεων	2	5	11	22	15

Πίνακας δεδομένων γραφήματος 9

Συνολική ικανοποίηση	Καθόλου	Λίγο	Ουδέτερος/η	Αρκετά	Πολύ
Αριθμός Απαντήσεων	1	1	11	21	21

Στοιχεία ανακοίνωσης στην ελληνική γλώσσα

Τίτλος εργασίας

Πληροφοριακή παιδεία στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Η ΒΚΠ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ως Γέφυρα Γνώσης για τα Σχολεία

Στοιχεία συγγραφέα / συγγραφέων

Παρασκευή Βοζανά, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, vozan@uom.edu.gr

Νούλα Αλβανούδη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, noula@uom.edu.gr

Ηρώ Τζορμπατζάκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, iro@uom.edu.gr

Λέξεις-κλειδιά

1. πληροφοριακή παιδεία
2. δευτεροβάθμια εκπαίδευση
3. βιβλιοθήκες
4. σχολεία
5. συνεργασίες

Περίληψη

Η Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης (ΒΚΠ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας μέσα από δράσεις όπως τα εκπαιδευτικά σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας, τις εκδηλώσεις καλωσορίσματος των νέων φοιτητών καθώς και τις ξεναγήσεις των σχολείων στους χώρους της, εντόπισε την ανάγκη πληροφοριακής εκπαίδευσης και καθοδήγησης των μαθητών λυκείου. Στο πλαίσιο του προγράμματος πληροφοριακής παιδείας (ΠΠΠ) και σε απόλυτη σύνδεση με την στοχοθεσία της ΒΚΠ και του ιδρύματος αναπτύχθηκε συνεργασία με σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Σκοπός ήταν η παροχή ενός ΠΠΠ που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μαθητών Λυκείου.

Το πρόγραμμα προσαρμόστηκε στο εκπαιδευτικό και γνωσιακό επίπεδο των μαθητών. Σε συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό των σχολείων αναπτύχθηκε το υλικό της εκπαίδευσης που αφορούσε σε κρίσιμες δεξιότητες του 21ου αιώνα όπως αναζήτηση, διαχείριση και αξιολόγηση της πληροφορίας, κριτική σκέψη, ψηφιακή πληροφόρηση και πληροφόρηση στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης. Συνολικά συμμετείχαν 320 μαθητές από τρία σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης.

Με αυτή τη δράση ενισχύθηκε η διασύνδεση της Πανεπιστημιακής κοινότητας με την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και την τοπική κοινωνία. Η θετική ανατροφοδότηση τόσο από τους καθηγητές όσο και από τους μαθητές των σχολείων επιβεβαιώνει τη σημασία και τη χρησιμότητα της πρωτοβουλίας, ενθαρρύνει τη διατήρηση των υφιστάμενων συνεργασιών, καθώς και την πιθανή ανάπτυξη νέων συνεργασιών με άλλα σχολεία.

Conference paper's details in English

The paper was presented at the **31st Panhellenic Academic Libraries Conference**, which took place at Ioannina (Greece) during 22-24 of October 2025. Conference website: <https://en.31palc.lib.uoi.gr/>

Title

Information Literacy in Secondary Education: the Library & Information Centre of the University of Macedonia as a bridge of knowledge for schools

Details of author / authors

Paraskevi Vogana, University of Macedonia, vozan@uom.edu.gr

Noula Alvanoudi, University of Macedonia, noula@uom.edu.gr

Iro Tzormpatzaki, University of Macedonia, iro@uom.edu.gr

Keywords

1. information literacy
2. secondary education
3. libraries
4. schools
5. collaborations

Abstract

The Library and Information Centre of the University of Macedonia, through actions such as information literacy educational seminars, freshmen welcome events, and guided tours for school groups, identified the need for information literacy and guidance for high school students. In the context of the Information Literacy Program (ILP) and fully aligned with the library's and the institution's strategic goals, a collaboration was developed with secondary schools. The aim was to provide an ILP session that meets the needs of high school students.

A tailored program was developed according to the student's educational and cognitive level. With the collaboration of the schools' teaching staff, the training material was developed, which covered critical skills of the 21st century such as searching, managing and evaluating information, critical thinking, digital information and information in the age of artificial intelligence. A total of 320 students from three secondary schools in the wider Thessaloniki region participated.

This action strengthened the connection between the University community, Secondary Education and the local community. The positive feedback from both teachers and students of the schools confirms the importance and usefulness of the initiative, encourages the maintenance of existing collaborations, as well as the possible development of new collaborations with other schools.